

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
T.a.v. Minister C.J. Schouten

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
T.a.v. Minister C. van Nieuwenhuizen -Wijbenga

Internetconsultatie via: <https://www.internetconsultatie.nl/wetsvoorstelmeststoffenwet>

Barneveld, 3 Oktober 2018
Betreft: Zienswijze wijziging Meststoffenwet i.v.m. 6^e actieprogramma Nitraatrichtlijn

Geachte mevrouw Schouten, mevrouw Van Nieuwenhuizen -Wijbenga,

Op 17 september 2018 heeft u de wijziging van de Meststoffenwet ter consultatie gepubliceerd. Wij maken graag van de mogelijkheid gebruik om daarop te reageren. In deze brief geven wij daarom onze reactie en zienswijze op deze voorgestelde wijziging. Deze zienswijze beperkt zich tot de pluimveehouderij en dient als zodanig gelezen te worden.

Reactie: Afwijzing – wetswijziging doet geen recht aan pluimveehouderij

Een duurzame pluimveehouderij die kringlopen helpt sluiten en het milieu zo min mogelijk belast past bij de sector visie van NVP en LTO/NOP “Koers voor een vitale pluimveehouderij in 2025”. In dat kader heeft de pluimveesector het afgelopen decennium haar verantwoordelijkheid genomen op gebied van mestverwerking en mestafzet. Pluimveemest speelt geen noemenswaardige rol bij de bemesting van Nederlandse grond, 93% van de mest wordt op een verantwoorde manier buiten de Nederlandse landbouw (her)gebruikt, voor energieopwekking (o.a. BMC Moerdijk) en verbetering van bodemvruchtbaarheid via export van organische mestkorrels (100% puur natuur). Al jaren is bij uw Ministeries bekend dat pluimveemest geen rol hoort te spelen bij het behalen van de derogatie, de mest komt immers niet op Nederlandse bodem, de verbrande, vergiste of anderszins verwerkte en geëxporteerde pluimveemest kan eenvoudig worden verrekend met de fosfaatproductie. Voor de pluimveesector is het fosfaatplafond niet relevant, pluimveemest draagt immers niet bij aan uitspoeling in de bodem. Sturing op dieraantallen via het stelsel van dierrechten vormt de basis voor beheersing van het sectorale mestproductie (fosfaat en stikstof). Over het maximale aantal pluimveerechten wat benut zou kunnen worden lopen gesprekken met uw Ministerie, alsook over de nadelen die kleven aan het huidige systeem -die investeringen in verduurzaming in de weg staan. Wij zijn dan ook negatief verrast dat u zonder enige vorm van overleg met de pluimveehouderij sectorale fosfaat -en stikstofplafonds in de wet wilt vastleggen en bij overschrijding van 27,4 miljoen kg fosfaat respectievelijk 60,3 miljoen kg stikstof bij algemene maatregel van bestuur de pluimveerechten generiek wilt korten. Wij waarderen het dat uw Ministerie zich inspant voor het behouden van de derogatie voor de Nederlandse landbouw, maar we kunnen de wetswijziging niet steunen, aangezien deze geen recht doet aan de positie van de pluimveehouderij en de inspanningen en resultaten die zijn

geboekt. Met uw wetswijziging steekt u in op straffen terwijl een beloning op zijn plaats is.

Zienswijze: Belangrijke punten voor heroverweging en aanpassing

Wij constateren dat in de wetswijziging heroverweging c.q. aanpassing op hun plaats zijn op de volgende essentiële punten (in willekeurige volgorde):

- A) Aparte sectorale plafonds niet doelmatig
- B) Verrekenen pluimveemest met afzet buiten de Nederlandse landbouw of afschaffen sectorale fosfaatplafond pluimveehouderij
- C) Berekende fosfaatproductie niet nauwkeurig
- D) Fosforreductie pluimveemest ongewenst
- E) Afnemen legaal verworven rechten, generiek korten ongewenst
- F) Motivering ontbreekt
- G) Geen gelegenheid tot bijsturen
- I) Onduidelijke wettelijke basis
- J) Nadeelcompensatie

In het onderstaande lichten wij dit toe.

A) Aparte sectorale plafonds niet doelmatig

De wijziging van de Meststoffenwet houdt verband met het 6^e actieprogramma Nitraatrichtlijn, om derogatie te behouden. In dat kader verlangt de EU volgens uw memorie van toelichting, garanties ten aanzien fosfaat -en stikstofproductie (via productieplafonds en/of een stelsel van dierrechten) en aanwending (bemestingsnormen). De totale productie van melkvee, varkens -en pluimveehouderij mag in een kalenderjaar niet meer dan 172,9 miljoen kg fosfaat respectievelijk 504,4 miljoen kg stikstof bedragen. Daarmee zijn de fosfaat- en stikstofproductie begrensd, maar is er enige flexibiliteit, waarbij de overproductie van de ene sector kan worden gecompenseerd door onderproductie van de ander. Het is belangrijk deze flexibiliteit te behouden temeer daar de dieraantallen reeds zijn begrensd via varkens - en pluimveerechten, respectievelijk fosfaatrechten voor de melkveehouderij. In het licht van de ontwikkelingen in de varkenshouderij (Vitaliseringsplan) zal deze sector de komende jaren steeds minder fosfaat en stikstof produceren, waarmee Nederland eenvoudig(er) binnen de 172,9 miljoen kg fosfaat en 504,4 miljoen kg stikstof zal blijven hetgeen u beoogd met het 6^e actieprogramma Nitraatrichtlijn.

Wij adviseren de wet te baseren op 172,9 miljoen kg fosfaat en 504,4 miljoen kg stikstof, zonder deze op te delen naar sectoren.

B) Verrekenen pluimveemest met afzet buiten de Nederlandse landbouw of afschaffen sectorale fosfaatplafond pluimveehouderij

Pluimveemest die niet op Nederlandse bodem komt hoort ons inziens niet te worden meegeteld in de berekening van het sectorale productieplafond. De meststoffenwet beoogt immers toe te zien op *“het verhandelen van meststoffen, zowel in het belang van de bevordering van de deugdelijkheid voor het doel waarvoor zij zijn bestemd als in het belang van de bescherming van de bodem, en voorts regelen te stellen in het belang van een doelmatige afvoer van mestoverschotten.”* Het ligt dus voor de hand de verwerkte, verbrande of geëxporteerde

pluimveemest te verrekenen met het mestproductie-plafond. Wanneer verrekening van de pluimveemest die buiten de Nederlandse landbouw wordt afgezet (energieopwekking, verwerking, export) niet uitvoerbaar is of bovenmatige (uitvoerings)lasten oplevert, is het aan te bevelen de sectorale fosfaat -en stikstofproductie voor de pluimveehouderij geheel buiten beschouwing te laten, de productie wordt immers begrensd via het stelsel van pluimveerechten.

Wij adviseren de wet te baseren op 172,9 miljoen kg fosfaat en 504,4 miljoen kg stikstof, waarbij de berekende producties worden gecorrigeerd voor mest die buiten de Nederlandse landbouw wordt afgezet (verbranding, verwerking, export).

C) Berekende fosfaatproductie niet nauwkeurig

Jaarlijks berekent het CBS de sectorale fosfaat -en stikstofproductie. De berekeningen voor de pluimveehouderij zijn tot dusver gebaseerd op excretienormen per dier per jaar (per diercategorie) en dieraantallen uit de landbouwtelling. De onnauwkeurigheid van deze berekening is fors met name door 'ruis' in dieraantallen per jaar, doordat de landbouwtelling een momentopname betreft en bovendien veelal de stalcapaciteit wordt opgegeven. Voor zover ons bekend is dat onderwerp van gesprek, met als insteek om voortaan I&R data te gebruiken. Wij steunen van harte, dat zolang de sectorale (pluimvee) fosfaat -en stikstofproductie een rol spelen, de nauwkeurigheid wordt vergroot door deze te baseren op het werkelijk aantal gehouden dieren. Aanvullend geldt: Wanneer een pluimveehouder meer dieren houdt dan waarvoor hij rechten heeft, is maatwerk op zijn plaats, waarbij in beginsel geldt 'handhaven op illegaal houden van dieren', waarbij het onduidelijke beleid van de overheid inzake wel/niet afschaffen dierrechten in ogeschouw dient te worden genomen, alsmede de disbalans die daardoor in de markt voor pluimveerechten is ontstaan welke is vergroot door het niet verlengen van de POR.

Wij adviseren, zolang de fosfaat -en stikstofproductie een rol spelen, deze te baseren op een nauwkeuriger berekening, waarbij wordt gehandhaafd op het houden van pluimvee met benodigde rechten, rekening houdend met onduidelijk beleid van de overheid uit het verleden en de disbalans die is ontstaan in de markt voor pluimveerechten - waarbij we graag nogmaals verwijzen naar de notitie van NVP en LTO/NOP "Toekomstbestendig verduurzamen van de Nederlandse pluimveehouderij", welke met meerdere medewerkers van uw Ministerie is gedeeld en besproken.

D) Fosforreductie pluimvee ongewenst

Pluimveemest is een waardevol product dat perfect past bij een circulaire samenleving en kringlooplandbouw. De opbrengst en toepassingsmogelijkheden van pluimveemest wordt mede bepaald door de bemestende waarde, oftewel de gehalten -waaronder fosfaat. De wijziging van de Meststoffenwet zal de druk op het verlagen van het fosforgehalte in het pluimveevoer mogelijk vergroten. Daarmee daalt het gehalte in de mest en wordt de mest minder aantrekkelijk voor afnemers, dit speelt met name bij de export van mestkorrels. Fosforreductie in het voer brengt bovendien het risico met zich mee, dat de gezondheid van het dier daaronder gaat leiden. Er is in het afgelopen decennium een optimum bereikt waarbij diergezondheid en -welzijn zijn geborgd en verwaarding van pluimveemest kon worden gerealiseerd. Dat laatste is zeer succesvol gebleken, aangezien 93% van de Nederlandse pluimveemest buiten de Nederlandse landbouw wordt afgezet.

Wij adviseren de Meststoffenwet zodanig aan te passen dat elke druk op het verlagen van het fosforgehalte in pluimveevoer wordt weggenomen.

E) Afnemen legaal verworven rechten, generiek korten ongewenst

In artikel 33ac lid 2 schrijft u *“Indien is vastgesteld dat de totale omvang van de productie van dierlijke meststoffen afkomstig van pluimvee, uitgedrukt in kilogrammen fosfaat of kilogrammen stikstof, de omvang van die productie, bedoeld in artikel 18a, vierde lid, heeft overschreden, wordt bij algemene maatregel van bestuur een percentage vastgesteld waarmee het pluimveerecht op een in die maatregel vastgesteld tijdstip wordt verminderd.”* Daarmee introduceert u een onrechtmatige handeling, omdat u legaal verworven rechten afneemt. Op basis van het stelsel van dierrechten i.c.m. een nauwkeurige berekening van de fosfaat -en stikstofproductie, kan het productieplafond (fosfaat en stikstof) immers alleen worden overschreden wanneer pluimveehouders meer dieren houden dan waarvoor rechten zijn verkregen. Het is aan de overheid om te handhaven op het stelsel van dierrechten, het kan niet zo zijn dat van ALLE pluimveehouders, die te goeder trouw handelen, de legaal verworven rechten ad. €25/pve (prijsniveau zomer 2018) worden afgenomen, bij een (theoretische) sectorale overschrijding van de plafonds, zijnde 27,4 miljoen kg fosfaat en/of 60,3 miljoen kg stikstof. Los van de vraag of in geval van lease, de gebruiker gekort kan worden voor rechten die niet in zijn/haar volle eigendom zijn.

Wij adviseren in te zetten op een eerlijk en rechtvaardige handhaving, gebaseerd op maatwerk in plaats van een generieke korting. Laat ‘de goeden niet onder de kwaden lijden’.

G) Motivering ontbreekt

In uw memorie van toelichting ontbreekt een deugdelijke toelichting, waaruit zou blijken dat de onderhavige wetswijziging op deze wijze noodzakelijk is. U geeft aan dat *“De Europese Commissie heeft het nationaal vastleggen van een mestproductieplafond -uitgedrukt in stikstof en fosfaat – als voorwaarde gesteld voor het verkrijgen van een nieuwe derogatie.”* In uw memorie van toelichting meldt u dat in het 6^e actieprogramma Nitraatrichtlijn is opgenomen dat Nederland de nationale mestproductieplafonds en de sectorplafonds zal vastleggen in wetgeving. Daarmee introduceert u een cirkelredenering waarbij het lijkt alsof de Europese Commissie Nederland geen andere ruimte heeft gelaten, terwijl Nederland zelf invulling heeft gegeven aan het 6^e actieprogramma Nitraatrichtlijn. Daarmee is onvoldoende gemotiveerd waarom mestproductie die buiten de landbouw wordt afgezet niet wordt verrekend, temeer de derogatie gekoppeld is aan *“bescherming van de bodem”* en *“doelmatige afvoer van meststoffen”*.

Wij zien graag een nadere onderbouwde motivering van de wetswijziging, waaruit blijkt welke alternatieven er zijn met hun (on)mogelijkheden, voor- en nadelen.

H) Geen gelegenheid tot bijsturen

Van de overheid mag worden verwacht dat zij zorgvuldig handelt en inwoners in de gelegenheid stelt om binnen wettelijke kaders te opereren. In de door u beoogde systematiek worden *“De definitieve cijfers van het Centraal bureau voor de statistiek over de jaarlijkse totale productie, zowel nationaal als per sector, komen normaliter beschikbaar halverwege het jaar volgend op het kalenderjaar waarop de cijfers zien. Indien er sprake is van een overschrijding*



zal de korting op het productierecht na overschrijding van het plafond worden doorgevoerd. In de regel zal de kortingsmaatregel betrekking hebben op het kalenderjaar na vaststelling van de overschrijding." Daarmee geeft u de pluimveehouders geen gelegenheid tijdig bij te sturen, eveneens rekening houdend met het feit dat sommige dier categorieën pluimvee langer dan 365 dagen op het bedrijf aanwezig zijn. Bijsturen op zeer korte termijn is voor hen onmogelijk (zonder gezonde dieren vroegtijdig te laten slachten).

Wij adviseren om in overleg met de sector te zorgen dat pluimveehouders permanent toegang hebben tot de voortschrijdende benutting van hun dierrechten (en fosfaat -resp. stikstofproductie voor zover van toegevoegde waarde), zodat individuele bedrijven tijdig kunnen bijsturen.

I) Onduidelijke wettelijke basis

In de Meststoffenwet is het pluimveerecht de basis voor de vergunde productierechten. Bij aanvang zijn pluimveerechten toegekend, op basis van : *"Het op het bedrijf rustende pluimveerecht op het tijdstip van inwerkingtreding van het verbod, bedoeld in artikel 20, eerste lid, komt overeen met het pluimveerecht, uitgedrukt in kilogrammen fosfaat, zoals dat onmiddellijk voorafgaand aan dat tijdstip voor het bedrijf gold op grond van deze wet, met dien verstande dat de kilogrammen fosfaat worden omgerekend naar pluimvee-eenheden. Voor deze omrekening komt 0,5 kilogram fosfaat overeen met 1 pluimvee-eenheid."* Na introductie van de pluimveerechten speelt fosfaatproductie feitelijk geen rol, de wet gaat immers uit van dierrechten waarop ook de handhaving is gebaseerd. Met uw wetswijziging introduceert u pluimvee fosfaatrechten en stikstofrechten, zonder dat daarvoor een basis bestaat.

Wij adviseren u de nieuw geïntroduceerde fosfaat -en stikstofproductierechten uit de wetswijziging te schrappen en u te beperken tot het stelsel van dierrechten.

J) Nadeelcompensatie

Zorgvuldigheid vereist dat de overheid bij wetswijziging nadrukkelijk aandacht besteedt aan mogelijk nadeel dat bepaalde groepen kunnen gaan ondervinden. In uw memorie van toelichting gaat u daaraan voorbij. Het ligt immers voor de hand dat bij afroaming van dierrechten de pluimveehouders daarvan direct nadeel ondervinden, doordat: a) hen rechten worden afgenomen die een verhandelbare waarde vertegenwoordigen, b) na afroaming het bedrijf met minder dieren de vaste lasten in de bedrijfsexploitatie moet zien te dragen, c) bij korting de druk op de markt van pluimveerechten verder zal toenemen met een prijsopdrijvend effect tot gevolg en d) er problemen kunnen ontstaan met de financiering van het bedrijf aangezien banken (merendeels) verlangen dat er voldoende rechten aanwezig zijn als onderpand voor financiering, e) Nederlandse pluimveehouders ten opzichte van collega's in omliggende landen verder worden benadeeld door bovenwettelijke maatregelen, dit staat haaks op uitgangspunten uit het coalitieakkoord. Mogelijk zijn er nog meer nadelen.

Wij adviseren u meer aandacht te besteden aan mogelijke nadelen en compensatie daarvan.

Tot slot

Wij verzoeken u om de wijziging van de Meststoffenwet i.v.m. 6e actieprogramma Nitraatrichtlijn terug te trekken en in overleg te treden met de pluimveesector om te komen tot zorgvuldig, doordacht, degelijk, redelijk en doelmatig beleid dat recht doet aan de



Nederlandse Vakbond
Pluimveehouders

pluimveesector die haar mestdossier op orde heeft.

Wij gaan ervan uit dat wij u hiermee voldoende hebben geïnformeerd, maar zijn te allen tijde bereid nadere vragen te beantwoorden of in overleg te gaan.

Met vriendelijke groet,

i/o

Drs. Mw. Hennie de Haan
Voorzitter NVP